

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАКЫРЧЫ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАРЫ

2019 ел, 15 март

№132

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Бакырчы авыл жирлеге үзидарә органнарының муниципаль норматив хокукий актларына һәм законнарына үзгәрешләр керту мониторингын үткәру турыйнда нигезләмәне раслау хакында

Законнарга һәм Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Бакырчы авыл жирлеге үзидарә органнары тарафыннан кабул ителгән (чыгарылган) муниципаль норматив хокукий актларга үзгәрешләр керту мониторингын үткәру буенча ге жирле үзидарә органнарының эшен камилләштерү максатларында, Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Бакырчы авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Бакырчы авыл жирлеге Советы каар бирде:

1.Күшүмтадагы законнарга һәм Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Бакырчы авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының муниципаль норматив хокукий актларга үзгәрешләр керту мониторингын үткәру турыйнда Нигезләмәне расларга.

2.Авыл жирлеге Советына һәм Башкарма комитетына үзләренең норма чыгару эшчәнлегендә әлеге каарның 1 пункты белән расланган Нигезләмәгә таянып эш итәргә.

3.Әлеге Нигезләмәне үтәү очен жаваплы итеп Башкарма комитет житәкчесе урынбасарын (секретарен) билгеләргә.

4.Башкарма комитет житәкчесе урынбасары (секретаре) вазыйфаи инструкциясенә тиешле үзгәрешләр кертергә.

5.Әлеге каарны Устав белән билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарырга, шулай ук аны Татарстан Республикасы Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Апас муниципаль районының рәсми сайтында жирлек бүлгелендә урнаштырырга.

6.Әлеге каарның (каарның) үтәлешен контролъдә тотуны үзем артыннан калдырам.

Жирлек башлыгы

Законнарга һәм Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Бакырчы авыл жирлеге җирле үзидарә органнарының муниципаль норматив хокукый актларга үзгәрешләр керту мониторингын үткәру турында Нигезләмә

I. Төп нигезләр

1 Законнарга һәм Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Бакырчы авыл жирлеге җирле үзидарә органнарының муниципаль норматив хокукый актларга үзгәрешләр керту(алга таба – мониторинг, муниципаль актлар, жирле үзидарә органнары) үз вәкаләтләре чикләрендә җирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган системалы, комплекслы һәм план эшчәнлеген, мәгълүмат кабул итүне (басмасын) тәэмин итү, муниципаль актларны үзгәрту һәм аларның үз көчләрен югалтуын тану өчен жыюны, гомумиләштерүне, анализлауны һәм бәяләүне құздә tota.

2. Мониторинг җирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә.

3. Жирле үзидарә органнары мониторинг үткәргендә Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Советының юридик бүлеге белән хезмәттәшлек итәләр.

4. Жирле үзидарә органнарында мониторинг үткәру өчен жаваплы затлар билгеләнә.

5. Мониторинг үткәрүнен максатлары булып торалар:

федераль һәм республика законнарына туры китерү максатларында муниципаль актларны кабул итү, үзгәрту һәм аларның үз көчләрен югалтуын тану ихтыяжларын ачыклау;

муниципаль актларда коллизияләрне, каршылыкларны, пробелларны бетерү, хокукый җайга салуда кабатлау;

жирле үзидарә органнарының норматив хокукый базасын системалаштыруны тәэмин итү;

муниципаль актларда коррупциячел факторларны ачыклау;

муниципаль актларның яисә аларның аерым нигезләмәләренен (нормаларның) гамәлдә файдаланмаган (актуальлеген югалткан) яисә алмаштырылмаган нигезләмәләрен ачыклау);

хокук куллану нәтижәлелеген арттыру; муниципаль актларны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген киметүче факторларны ачыклау;

муниципаль актларның үтәлешенә жирле үзидарә органнарының тиешле бүлекчәләре тарафыннан контрольне гамәлгә ашыруга булышлык күрсәтү;

нормалар чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү.

6. Мониторинг үз эченә ала жыю, гомумиләштерү, анализ һәм бәяләү үзгәрешләр:

федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Россия Федерациясенен башка закон актлары;

Россия Федерациясе Президенты указлары, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актлары, федераль дәрәҗәдәге башка законга кагылышлы норматив хокукый актлар;

Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары;

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Бакырчы авыл жирлеге Уставы.

7. Мониторинг үткәрүнен нигезләре булып торалар:

федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр керту;

хокукый җайга салу өлкәсендә муниципаль актларны куллануны анализлау;

прокуратура органнары мәгълүматы;

муниципаль актларны камилләштерү яки кимчелекләре турында массакуләм мәгълүмат чаралары мәгълүматы;

гражданнарының, юридик затларның, шул исәптән ижтимагый, фәнни, хокук саклау

һәм башка оешмаларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары депутатларының муниципаль актларның камил булмавы турында мөрәжәгатьләре, шул исәптән үз эченә алган мөрәжәгатьләр:

Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукий актлары Регистрына кертелгән муниципаль актларга карата үткәрелгән Хокукий экспертиза бәяләмәсе;

билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле затлар тарафыннан әзерләнгән муниципаль актларга коррупциягә каршы экспертиза бәяләмәләре;

җирле үзидарә органнары үткәрә торган конференцияләрнен, семинарларның, гавами тыңлаулар, ижтимагый фикер алышуларның һәм башка чарапларның йомгаклау документлары.

II. Мониторинг үткәру тәртибе

8. Жирле үзидарә органнары әлеге Нигезләмәнен 4 пунктында күрсәтелгән жаваплы затлар белән үзара бәйләнештә аларның компетенциясе мәсьәләләре буенча мониторинг үткәрәләр.

Мониторинг үткәру максатларында эшче төркемнәр төзелергә, киңәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, кирәкле мәгълүмат соратып алырга, Татарстан Республикасының башка муниципаль берәмлекләре, Россия Федерациясе субъектлары тәжрибәсе өйрәнелергә, башка эш формалары кулланылырга мөмкин.

9. Мониторинг анализ аша башкарыла:

әлеге Нигезләмәнен 6 пунктында күрсәтелгән актлар;

федераль, республика һәм муниципаль дәрәжәдәге норматив хокукий актларны дәгъвалау эшләре буенча суд актлары (суд практикасы) ;

прокурор актлары.

10. Мониторингны гамәлгә ашыру, жирле үзидарә органнарының норматив базасын анализлау, шулай ук мониторинг йомгаклары буенча үткәрелгән нормалар иҗат итү эше нәтиҗәләрен фиксацияләү максатларында муниципаль берәмлекнен жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив хокукий актлар реестрларын оештыру һәм алып бару тәртибе турында муниципаль берәмлекнен вәкиллекле органы карары нигезендә башкарыла торган муниципаль норматив хокукий актлар реестрлары файдаланыла.

11. Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимизацияләү өчен мәгълүмат системаларының автоматлаштырылган сервислары кулланыла (контрактлар, аларның операторлары белән килешүләр төзүгә бәйле күрсәтелгән мөмкинлекләр булганда):

"Гарант «мәгълүмат системасында закон һәм башка норматив хокукий актларга контрольга куелган үзгәрешләр турында мәгълүмат керү»;

Гарант «мәгълүмат системасын хокукий җайга салуның тиешле өлкәләре буенча яңалыклар тасмалары мәгълүматы керү»;

«Кодекс» мәгълүмат компаниясенең «региональ законнар аналитигы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасы муниципаль актларның законнарга туры килмәве турында мәгълүмат керү.

Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимальләштерү максатларында башка мәгълүмат системалары сервислары файдаланыла ала.

12. Муниципаль хокукий актларны кабул итүне (бастырып чыгаруны) тәэммин итү, әлеге Нигезләмәнен 9 пунктында күрсәтелгән анализ белән бергә үз көчләрен югалтуын (гамәлдән чыгаруны) тану өчен мониторинг гамәлгә ашырганда түбәндәгә критерийлар буенча муниципаль актларны куллану практикасы турында мәгълүмат гомумиләштерелә һәм бәяләнә:

кеше һәм гражданның гарантияләнгән хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәү;

муниципаль актларны кабул итү (бастырып чыгару) зарурлығы билгеләнгән зур

юридик көчкө ия норматив хокукый актлар булу;

муниципаль акт чыгарганда жирле үзидарә органы компетенциясенең чикләрен үтәү;

муниципаль актта коррупциячел факторлар булу;

ижтимагый мөнәсәбәтләрне хокукый җайга салуда тулышык;

коллизия хокук нормалары;

юридик-техник характердагы хаталар булу;

аны кулланганда муниципаль акт нигезләмәренең мәгънәсен бозу;

муниципаль хокукый актны кулланганда хокуксыз яисә нигезсез каарлар, гамәлләр (гамәл кылмау);

норматив хокукый актларны куллану тәжрибәсе булу;

норматив хокукый актларны куллануның бертәрле практикасының булмавы;

муниципаль актны аңлату мәсьәләләре буенча гаризалар булу (саны) һәм әчтәлеге;

муниципаль акт белән җайга салынган мөнәсәбәтләргә бәйле рәвештә мәрәжәгать итүчеләрнең таләпләрен канәгатьләндерү (канәгатьләндерүдән баш тарту) турындагы закон көченә кергән суд актлары һәм аларны кабул итү нигезләре булу (саны).

13. Муниципаль актларга, жирле үзидарә органнары тарафыннан үзгәрешләр кертүгә китерә торган федераль һәм республика законнарына үзгәрешләр мониторингы нәтижәләре буенча ачыкланган очракта:

муниципаль актка үзгәрешләр керту турында, муниципаль актның үз көчен югалтуын тану турында, яңа муниципаль акт кабул итү турында тиешле муниципаль актлар проектлары эшләнә;

муниципаль актларны күбрәк юридик көч актлары белән тәңгәлләштерүгә юнәлдерелгән башка ҹаралар ҝурелә.

14. Муниципаль актларны үзгәрту ихтыяжы тудыручы федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, мониторинг федераль яки республика актын чыгарганнын соң 30 көн эчендә үткәрелә.

Мониторинг үткәрүгә нигез булып гражданнарның, юридик затларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимияте органнарның, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары депутатларның мәрәжәгатьләре торса, шулай ук прокуратура мәгълүматы, прокурор җавабы актларыннан тыш, мониторинг «Россия Федерациясе прокуратурасы турында» Федераль закон белән билгеләнгән срокларда карала торган каарлардан тыш, 30 көн эчендә гамәлгә ашырыла. Құрсәтелгән очракларда мониторинг үткәру нәтижәләре турында мәрәжәгать итүче затка хәбәр ителә.

Федераль һәм республика законнары актларның ерак перспективада үз көченә керә торган үзгәрешләре ачыкланган очракта, жирле үзидарә органнарның норма чыгару эшчәnlеге планнарына тиешле тәзәтмәләр керту турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтижәләрен тормышка ашыру

15. Муниципаль акт проектын эшләү һәм мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль акт кабул итү, өлеге нигезләмәнең 14 пунктындагы өченче абзацында күрсәтелгән очрактан тыш, федераль һәм (яисә) республика законнарының тиешле акты үзгәртелгән мизгелдән ике айдан да соңға калмычча үткәрелә.

16. Мониторинг үткәру өчен җаваплы затлар жирле үзидарә органнары житәкчеләре алдында хисаптан соң килүче айның 5 числовыннан да соңға калмычча мониторинг нәтижәләре турында хисап тота.

16.1. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) карап торырга тиеш:

мониторинг үткәру объекты турында мәгълүмат;

мониторинг үткәру башкаручылары турында мәгълүмат;

мониторинг үткәру чоры турында мәгълүмат;

хокукый җайга салу предметының қыскача характеристикасы, мониторинг үткөрү нигезләре.

1.2. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мәгълүмат) карап торырга мөмкин:

хокукый җайга салуның ачыкланган проблемалары турында мәгълүмат;

муниципаль актларга үзгәрешләр керту һәм (яки) яңа муниципаль актларны кабул итү, юкка чыгару зарурлығы турында тәкъдимнәр;

тиешле хокукый мөнәсәбәтләр өлкәсендә хокукый җайга салуны камилләштерүгө юнәлдерелгән мониторинг нәтижәләренә нигезләнгән башка нәтижәләр һәм тәкъдимнәр.

17. Мониторинг нәтижәләре буенча кабат кабул ителгән муниципаль актлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары Регистрына законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда керту өчен жибәрелә.

Өлеге регистрга керту өчен мониторинг нәтижәләре буенча ачыкланган муниципаль актлар жибәрелә, анда тотылмый.

18. Мониторинг нәтижәләре буенча норма чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр өзөр булырга мөмкин.

IV. Жаваплылык

19. Мониторинг үткөрү һәм хокукый иҗат итү эшчәнлеге өчен жаваплы затлар мониторингны оештыру, шулай ук муниципаль актларны жирле үзидарә органнары карамагына караган тиешле хокукый җайга салу өлкәсендә федераль һәм республика законнарына туры китерү өчен шәхси (шул исәптән дисциплинар) жаваплы затлар жаваплы.

20. Тискәре нәтижәләргә, шул исәптән гражданнарга, юридик затларга, жәмгыятъкә һәм дәүләткә зыян китергән мониторинг нәтижәләре буенча гамәлләр (гамәл қылмау) өчен законнар нигезендә жирле үзидарә органнары житәкчеләре жаваплы.